

„Križaj, ali se ne bojiš? Črna smrt je v hiši in nas lahko vse pobere...“ je dejal Križaju.

„Nič se ne bojim...“

„Glej, v sobi leži konjski mešetar Velikonja mrtev. Ves obraz mu je očrnel. On je prinesel bolezen bogveodkod.“

„Kaj, do sem da je prijezdil?“ se je čudil Križaj, vstal in pogledal v sobo.

„Saj res — snoči sem ga videl...“ je nadaljeval. „Po cesti sem šel, luna je sijala jasno, v Črničah je bila ravno enajsta. Tedaj je pridrvel za menoj črn jezdec, kakor bi ga veter nesel. Umaknil sem se mu v grmovje. Spoznal sem ga — bil je Velikonja. Pa misliš, da je sam jezdil?“

„Seveda... Saj je sam tu umrl...“ je odgovoril mežnar.

„Kajše! Za njim je čepelo na konju, belo, koščeno — bila je smrt. Za vrat ga je tiščala z dolgimi prsti in kimala z lobanjo in se režala, da so se bliskali beli zobje...“

„Beži, Križaj! Tebi se je sanjalo, ali pa si bil pijan...“ se je zasmel mežnar, ki je hotel z malomarnostjo zakriti svoj strah.

„Nisem bil pijan, tudi sanjalo se mi ni. Jaz imam drugačne oči, drugačno srce, kakor vi, malomarneži, ki živite mrtvo življenje, ki pravite v črni noči: E, zvezda se je utrnila, veter piha, drevje šumi, — mrzab bo ali pa toplo vreme... Vi ste gluhi in povrhu še s slepoto udarjeni. Jaz pa vem in vidim: čudna znamenja se godijo, pošasti lete zadnje čase prek doline, njih plašči vihrajo nad vašimi strehami, ko vi spite in smrčite. A klasje je dozorelo, smrt je nabrusila koso in vse vas

vrag vzame. Pobere vas kakor Velikonja in Vrabca, ki sta bila velika sleparja pred Bogom in ljudmi...“

„Križaj, nevernik — ne govori slabo o mrtvih! Izkopori se rajši, tudi zate pride ura plačila!“ ga je prekinil župnik, ki je stopil tisti hip na prag.

„Po Martinu je tudi,“ se je razveselil Križaj. „Meni je snedel zemljo in dom, umoril ženo in me pognal po svetu... A zdaj ga je vrag vzela, jaz pa sem še tu, krepak in živ, da nastopim njegovo dediščino...“

Napravil se je v hišo.

„Križaj, sedma božja zapoved pravi: ne kradi! Zato se boj Boga in gosposke in si ob tej žalostni uri ne lasti niti vinarja, ki ni tvoj,“ ga je opominjal župnik.

„Kar je Martin Vrabec pokradel, to bo Rok Križaj sedaj povrnil. Gosposke in biričev se ne bojim. Ne bo jih blizu, ko izvedo, kak gost je prišel obiskat lepo našo vas... Z Bogom bova pa že še obračunala...“ je odgovoril Križaj.

Stal je na pragu, visok, koščeni, iz sivih oči je sijala odločnost, ki jo more roditi le ura maščevanja.

„Ti, mežnar, pa glej, da izkoplješ grob za oba. Pokoplji ju na gmajno ali pa v sveto zemljo — vrag ju več ne izpusti iz krempljev. Vsakdo, ki bo pomagal, da prideta mrtva sleparja tja, kamor tičeta, dobi cekin...“

„Križaj, premisli se, da se ne boš kesal!“ je zaklical župnik.

Rok Križaj pa je bil že prestopil prag, da nastopi Martinovo dediščino in uredi njegovo bogatijo.

(Dalje.)

ISTRSKI MOTIV.

Zložil I. Mohorov.

Kakor bolna resnost,
kakor nad gomilo,
nad obrazom njenim
se je razgrnilo.

Majka stara dremlje;
lice razorano,
snivaš pesem tožno,
tebi le poznano?

„Solze, solze moje
so na kamen pale,
kamen se razsul je,
solze so ostale!“

